

ΔΠΡ ΤΡΙΚΑΛ 1/2011

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΡΙΚΑΛΩΝ
2^ο ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΜΕΛΕΣ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 4 Ιανουαρίου 2011, με δικαστές τις: Όλγα Ζήκου, Πρόεδρο Πρωτοδικών Δ.Δ. (Εισηγήτρια), Σταματία Σιδηροπούλου και Παναγιώτα Καραμήτρου, Πρωτοδίκες Δ.Δ., και με γραμματέα τη Μαρία Καρανίκα, δικαστική υπάλληλο.

Για να δικάσει την από 17-12-2010 ένσταση (ΑΒΚ 345/21-12-2010),

Του ....., κατοίκου ....., επικεφαλής του συνδυασμού «.....», ο οποίος παραστάθηκε μετά της πληρεξουσίας του δικηγόρου Τρικάλων Ευαγγελίας Σπυροπούλου,

Κατά των: 1)....., επικεφαλής του συνδυασμού «.....», ο οποίος παραστάθηκε μετά του πληρεξουσίου του δικηγόρου Τρικάλων Γεωργίου Μιζάκη, και 2) ....., επικεφαλής του συνδυασμού «.....», ο οποίος δεν παραστάθηκε.

Κατά τη συζήτηση της υποθέσεως οι διάδικοι που παραστάθηκαν ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους και ζήτησαν όσα αναφέρονται στα πρακτικά.

Μετά τη συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη.

Η κρίση του είναι η εξής:

1. Επειδή, με την κρινόμενη ένσταση, η οποία εισάγεται στο αρμόδιο Δικαστήριο (άρθρο 46 παρ. 3 του ν.3852/2010, Α` 87) και για την οποία καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο των 100 ευρώ, κατ` άρθρο 45 του ν. 3900/2010, Α` 213 (βλ. τα 2491796, 5176293, 2491800, 5176333 και 2568500 σειρά Α ειδικά έντυπα), ζητείται η ακύρωση της 35/2010 αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων (διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας), με την οποία ανακηρύχθηκαν, για τις εκλογές της 7ης και 14ης Νοεμβρίου 2010 στο Δήμο ....., ο επιτυχών και οι επιλαχόντες συνδυασμοί, ο Δήμαρχος, οι τακτικοί και αναπληρωματικοί δημοτικοί σύμβουλοι κάθε συνδυασμού, οι τακτικοί και αναπληρωματικοί σύμβουλοι των δημοτικών κοινοτήτων, οι σύμβουλοι των τοπικών κοινοτήτων και ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας με τον αναπληρωματικό του, και, περαιτέρω, ζητείται η επανάληψη της ψηφοφορίας στο Δήμο αυτό, λόγω συνδρομής παραβάσεων κατά τη διεξαγωγή της εκλογικής διαδικασίας. Το Δικαστήριο, αφού διαπίστωσε ότι τηρήθηκε η διαδικασία των παρ. 2 και 3 του αρθρ. 253 ΚΔιοικΔικ. (ν. 2717/1999, Α` 97), προχωρεί στη συζήτηση της ενστάσεως, κατ` άρθρο 254 παρ. 2 ΚΔιοικΔικ., παρά την απουσία του δεύτερου καθ` ου.

2. Επειδή, στο δικόγραφο της κρινόμενης ενστάσεως δεν μνημονεύονται τα ονόματα των ανακηρυχθέντων τακτικών και αναπληρωματικών δημοτικών συμβούλων, συμβούλων των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων, και του εκπροσώπου της τοπικής κοινότητας με τον αναπληρωματικό του από τους συνδυασμούς «.....» και «.....», των οποίων η εκλογή αμφισβητείται. Η παράλειψη αυτή, όμως, δεν επιδρά επί του κύρους του δικογράφου, καθόσον από το περιεχόμενο του μπορεί να συναχθεί η ταυτότητα των προσώπων αυτών, ενόψει και του ότι η ένσταση στρέφεται κατά της 35/2010 αποφάσεως του Πολυμελούς

Πρωτοδικείου Τρικάλων (διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας), στην οποία αναφέρονται τα πρόσωπα αυτά. Και τούτο, διότι, κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 47 παρ.1 του ν.3853/2010 και 251 ΚΔιοικΔικ., στο δικόγραφο της ενστάσεως πρέπει να αναφέρονται τα πρόσωπα των οποίων αμφισβητείται η εκλογή ή η ανακήρυξη και κατά των οποίων στρέφεται ο ενιστάμενος, η ταυτότητα όμως των προσώπων αυτών μπορεί να συναχθεί και από το σύνολο του δικογράφου, χωρίς να απαιτείται σχετική πανηγυρική διατύπωση (ΣΤΕ 3182/2003, 2887/2007, 1795/2007). Το κύρος δε του δικογράφου δεν μπορεί να επηρεασθεί από την έλλειψη ονομαστικής αναφοράς όλων των διαδίκων (πρβλ. ΣΤΕ 2687/1996, 1127/2000, κ.ά.).

3. Επειδή, στο ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης- Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α` 87), υπό την ισχύ του οποίου διενεργήθηκαν οι επίδικες εκλογές (άρθρο 286 αυτού), ορίζονται τα ακόλουθα: Άρθρο 19 (Κατάρτιση συνδυασμών): «1.0 συνδυασμός καταρτίζεται με γραπτή δήλωση που υπογράφουν όλοι οι υποψήφιοι που τον αποτελούν. Στη δήλωση του συνδυασμού αναγράφονται κατά σειρά: α) Το τυχόν όνομα και έμβλημα του συνδυασμού, β) Το επώνυμο, το κύριο όνομα και το πατρώνυμο του υποψήφιου δημάρχου, με την αντίστοιχη ένδειξη... γ) Ακολουθούν, κατά εκλογική περιφέρεια, με αλφαβητική σειρά, οι υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι... δ) Ακολουθούν κατά δημοτική ή τοπική κοινότητα με αλφαβητική σειρά το επώνυμο και το όνομα των υποψηφίων μελών του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή των υποψηφίων εκπροσώπων τοπικής κοινότητας με αλφαβητική σειρά. 2... 5. Στη δήλωση μπορεί να ορίζεται όνομα και έμβλημα συνδυασμού. Απαγορεύεται να ορίζεται ή να χρησιμοποιείται ως όνομα ή ως έμβλημα σύμβολο θρησκευτικής λατρείας ή σημαία ή άλλο παρόμοιο σύμβολο κράτους ή σημείο ιδιαίτερης ευλάβειας, στέμμα, όνομα ή έμβλημα πολιτικής οργάνωσης, φωτογραφία προσώπου, που περιλαμβάνεται στο συνδυασμό, έμβλημα κράτους, που ίσχυε παλαιότερα ή ισχύει ακόμη, καθώς και σύμβολα ή εμβλήματα του δικτατορικού καθεστώτος της 21ης Απριλίου 1967 ή φωτογραφίες προσώπων που έχουν καταδικασθεί για τη συμμετοχή τους σε αυτό. Αν γίνουν περισσότερες δηλώσεις με το ίδιο όνομα ή έμβλημα, δικαίωμα χρήσης έχει όποιος το έχει δηλώσει πρώτος. Αν γίνει παράβαση των διατάξεων αυτής της παραγράφου και η παράβαση βεβαιωθεί από το αρμόδιο δικαστήριο, η δήλωση είναι απαράδεκτη. 6. Αν δεν τηρηθεί κάποια από τις διατυπώσεις ή δεν υπάρχει κάποια από τις προϋποθέσεις ή κάποιο από τα στοιχεία που προβλέπουν οι παρ. 1 και 3 του παρόντος άρθρου και αυτό βεβαιωθεί από το δικαστήριο η δήλωση είναι απαράδεκτη... 7. Η δήλωση επιδίδεται... είκοσι (20) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ψηφοφορία. Έως τη λήξη της παραπάνω προθεσμίας, επιτρέπεται μόνο να συμπληρωθεί ο αριθμός έως τον επιτρεπόμενο αριθμό των υποψηφίων συμβούλων... Μετά τη λήξη της εικοσαήμερης προθεσμίας... καμιά μεταβολή της δήλωσης δεν επιτρέπεται, εκτός από την αντικατάσταση προσώπων που παραιτήθηκαν ή απεβίωσαν...». Άρθρο 20 (Ανακήρυξη και κοινοποίηση συνδυασμών): «1. Τη δέκατη πέμπτη (15η) ημέρα πριν από την ψηφοφορία το πρωτοδικείο ανακηρύσσει σε δημόσια συνεδρίαση τους συνδυασμούς που έχουν δηλωθεί νόμιμα. 2...». Άρθρο 23 (Πρόγραμμα της εκλογής): 1. Ο δήμαρχος εκδίδει και δημοσιεύει... πρόγραμμα που αναφέρει ακριβώς την ημέρα της ψηφοφορίας... και τους συνδυασμούς μαζί με τα ονόματα των υποψηφίων, που συγκροτούν κάθε συνδυασμό, όπως είναι γραμμένα στον πίνακα που έχει διαβιβάσει ο περιφερειάρχης. 2...». Άρθρο 24 (Μορφή των ψηφοδελτίων): «1. Τα ψηφοδέλτια κατασκευάζονται από λευκό χαρτί. 2. Τα ψηφοδέλτια, για όλη την Επικράτεια, έχουν σχήμα ορθογώνιο. Οι διαστάσεις των ψηφοδελτίων και ειδικότερα θέματα που αφορούν τη μορφή τους κατά την παρ. 2 του άρθρου 26 του παρόντος, ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής

Διακυβέρνησης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. 2. Η εκτύπωση των έντυπων ψηφοδελτίων πρέπει να είναι με μαύρη απόχρωση». Άρθρο 26 (Περιεχόμενο των ψηφοδελτίων): «1. Στο επάνω μέρος του ψηφοδελτίου σημειώνονται το όνομα και το έμβλημα του συνδυασμού, όπως έχουν δηλωθεί και αναγράφονται στην απόφαση ανακήρυξης. 2. Σε δήμους που αποτελούν ενιαία εκλογική περιφέρεια στο ψηφοδέλτιο μετά την ονομασία του συνδυασμού αναγράφεται το όνομα του υποψηφίου δημάρχου και ακολουθούν με αλφαβητική σειρά οι υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι... Σε δήμους που αποτελούνται από περισσότερες εκλογικές περιφέρειες στο ψηφοδέλτιο μετά την ονομασία του συνδυασμού αναγράφεται το όνομα του υποψηφίου δημάρχου και: α...». Άρθρο 27 (Σταυροί προτίμησης): «1... 7. Εγγραφές ή διαγραφές δεν επιτρέπονται και, αν γίνουν, επιφέρουν ακυρότητα του ψηφοδελτίου». Άρθρο 28 (Άκυρα ψηφοδέλτια): «Εκτός από την περίπτωση ακυρότητας, που προβλέπεται στην παρ. 7 του προηγούμενου άρθρου, το ψηφοδέλτιο είναι άκυρο μόνον στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) Αν έχει σχήμα, διαστάσεις ή μορφή που διαφέρουν, κατά τρόπο εμφανή, από αυτό που ορίζει η παρ. 2 του άρθρου 24 ή η υπουργική απόφαση, β) Αν έχει τυπωθεί σε χαρτί ή με μελάνι που το χρώμα του διαφέρει, κατά τρόπο εμφανή, από αυτό που ορίζεται στις παρ. 1 και 3 του άρθρου 24. γ) Αν έχουν σημειωθεί σε οποιαδήποτε πλευρά του λέξεις, φράσεις, υπογραμμίσεις, στίγματα ή άλλα σημεία, εφόσον αποτελούν διακριτικά γνωρίσματα, που παραβιάζουν με τρόπο προφανή το απόρρητο της ψηφοφορίας, δ) Αν βρεθεί στο φάκελο με ένα ή περισσότερα άλλα έγκυρα ή άκυρα ψηφοδέλτια του ίδιου ή διαφορετικού συνδυασμού ή με λευκά και ε) Αν βρεθεί μέσα σε φάκελο που δεν είναι σύμφωνος με τις ρυθμίσεις του άρθρου 46 ΚΔΚ». Άρθρο 47 (Περιεχόμενο της ένστασης): «1. Η ένσταση στρέφεται κατά της απόφασης με την οποία ανακηρύσσονται οι επιτυχόντες και οι επιλαχόντες συνδυασμοί και οι υποψήφιοι κάθε συνδυασμού που εκλέγονται ως τακτικοί ή αναπληρωματικοί, βάσει του σχετικού πίνακα αποτελεσμάτων, ο οποίος ενσωματώνεται σε αυτή. 2. Λόγους ένστασης μπορούν να θεμελιώσουν: α) η έλλειψη νόμιμων προσόντων και η συνδρομή κωλυμάτων σε υποψήφιους που έχουν εκλεγεί ως τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη, β) η παράβαση του νόμου κατά τη διεξαγωγή της εκλογής ή κατά την εξαγωγή του εκλογικού αποτελέσματος ή κατά την ανακήρυξη των υποψηφίων συνδυασμών ή κατά την ανακήρυξη των επιτυχόντων και επιλαχόντων συνδυασμών και των προσώπων που ανήκουν σε αυτούς, γ) η ακυρότητα ή η εσφαλμένη αρίθμηση των ψηφοδελτίων». Άρθρο 49 (Διαδικασία εκδίκασης της ένστασης): «1. Για τα θέματα της προδικασίας, της κύριας διαδικασίας, της παρέμβασης, της αντένστασης, της αποδεικτικής διαδικασίας, του παρεμπόδιου ελέγχου, της απόφασης του δικαστηρίου, καθώς και της γνωστοποίησης της εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 253 έως 260 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως κάθε φορά ισχύει, ο οποίος εφαρμόζεται για κάθε σχετικό θέμα για κάθε σχετικό θέμα, που δεν ρυθμίζεται, ειδικώς, από τις διατάξεις του παρόντος. Κάθε άλλη διάταξη που ρυθμίζει τα ίδια θέματα διαφορετικά καταργείται. 2...». Άρθρο 51 (Επανάληψη της εκλογής σε περίπτωση ακύρωσης): «1. Αν ακυρωθεί η εκλογή για παράβαση νόμου ή για οποιαδήποτε πλημμέλεια, επαναλαμβάνεται η ψηφοφορία ανάμεσα στους ίδιους υποψηφίους, που είχαν ανακηρυχθεί νόμιμα. 2...». Κατ' εξουσιοδότηση της προαναφερόμενης διατάξεως του άρθρου 24 παρ. 2 του ν. 3852/2010, εκδόθηκε η 457/2010 υπουργική απόφαση «Ορισμός μορφής και διαστάσεων ψηφοδελτίων» (Β 297), στο άρθρο 1 της οποίας ορίστηκε μεταξύ άλλων ότι: «Το ψηφοδέλτιο των συνδυασμών για τις δημοτικές εκλογές έχουν υποχρεωτικά την εξής μορφή: I... III. Σε Δήμους που αποτελούνται από περισσότερες εκλογικές περιφέρειες, κάθε συνδυασμός εκτυπώνει ιδιαίτερο ψηφοδέλτιο για κάθε δημοτική ή τοπική κοινότητα, το οποίο περιλαμβάνει κατά σειρά τα εξής στοιχεία (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3): 1. Το τυχόν έμβλημα και το όνομα του

συνδυασμού. 2. Το επώνυμο, το όνομα και το πατρώνυμο του υποψήφιου δημάρχου με τη σχετική ένδειξη... 3. Στη συνέχεια η φράση «Υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι» ακολουθούμενη από την ονομασία της εκλογικής περιφέρειας... 4. Τα επώνυμα, τα ονόματα και τα πατρώνυμα των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων... 5. Στη συνέχεια η φράση «Υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι λοιπών περιφερειών»... 6. Τα επώνυμα, τα ονόματα και τα πατρώνυμα, με αλφαβητική σειρά, των υπόλοιπων υποψηφίων δημοτικών συμβούλων... 7 (όπως η παράγραφος αυτή διορθώθηκε με τις ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΣΦΑΛΜΑΤΩΝ, ΦΕΚ Β` 1623/2010): Τη φράση «Υποψήφιοι δημοτικής κοινότητας», ακολουθούμενη από το όνομα της δημοτικής κοινότητας... Σε περίπτωση τοπικής κοινότητας, τη φράση «Υποψήφιοι τοπικής κοινότητας εκπρόσωποι τοπικής κοινότητας» ακολουθούμενη από το όνομα της τοπικής κοινότητας... 8. Τα επώνυμα, τα ονόματα και τα πατρώνυμα, με αλφαβητική σειρά, των υποψηφίων συμβούλων...». Περαιτέρω, στο άρθρο 43 παρ. 1 του ν. 3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» (Α114), που εφαρμόζεται κατά παραπομπή του άρθρου 29 παρ.1 του ν. 3852/2010, ορίζεται ότι: «Οι συνδυασμοί οφείλουν να τυπώσουν τα ψηφοδέλτια και να παραδώσουν στο δήμαρχο ή στον πρόεδρο της κοινότητας οκτώ τουλάχιστον μέρες πριν από την ψηφοφορία, με απόδειξη, ψηφοδέλτια σε αριθμό επαρκή για τις ανάγκες των εκλογικών τμημάτων της περιφέρειας τους». Τέλος, στο άρθρο 259 ΚΔιοικΔικ. ορίζεται ότι: «1. Αν το δικαστήριο διαπιστώσει παράβαση νόμου ή ουσιαστικές πλημμέλειες: α) κατά τη διεξαγωγή της εκλογής ή β) κατά την ανακήρυξη των συνδυασμών των υποψηφίων που έχουν δηλωθεί ή γ) κατά την ανακήρυξη των επιτυχόντων και επιλαχόντων συνδυασμών, καθώς και των υποψηφίων κάθε συνδυασμού που εκλέγονται ως τακτικοί ή αναπληρωματικοί, ακυρώνει ή τροποποιεί, κατά περίπτωση, την πράξη με την οποία εξάγεται το αποτέλεσμα της συγκεκριμένης εκλογής ή την πράξη με την οποία γίνεται η σχετική ανακήρυξη. Στην ακύρωση της πράξης προβαίνει το δικαστήριο μόνο αν η νομική ή ουσιαστική πλημμέλεια αυτή είναι δυνατόν να ασκήσει επιρροή στο συνολικό εκλογικό αποτέλεσμα. Η ακύρωση μπορεί να αφορά ολόκληρη την εκλογή ή μόνο την αρχική ή μόνο την επαναληπτική, στα εκλογικά τμήματα τα οποία αφορά το αντικείμενο της ένστασης. 2...».

4. Επειδή, με τις ανωτέρω διατάξεις του ν.3852/2010 ορίζονται περιοριστικά οι λόγοι ακυρότητας των ψηφοδελτίων σε αρμονία με τη θεμελιώδη συνταγματική αρχή της λαϊκής κυριαρχίας, που αξιώνοντας την ανάδειξη των αρχών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης με καθολική ψηφοφορία (άρθρο 102 παρ. 2 του Συντάγματος) επιβάλλει κατ` αρχήν το σεβασμό της βούλησης του εκλογέα, όπως αυτή εκδηλώθηκε κατά την ψηφοφορία (ΣτΕ 3696/2001, 3637/2003). Κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, πρωτεύον και βασικό στοιχείο για τη συγκρότηση κάθε συνδυασμού και τη συμμετοχή του στη διαδικασία των εκλογών για τις Δημοτικές Αρχές είναι η πολιτική σύμπραξη των ατόμων που τον απαρτίζουν και διεκδικούν τα σχετικά αξιώματα. Τα πρόσωπα αυτά πρέπει αφενός να ανέρχονται σε προκαθορισμένο αριθμό, αφετέρου να φέρουν ορισμένες ιδιότητες, να συγκεντρώνουν συγκεκριμένα προσόντα (άρθρο 13 ν. 3853/2010) και να μη βαρύνονται με κωλύματα και ασυμβίβαστα (άρθρα 14 και 15 ν. 3852/2010). Αντιθέτως, το έμβλημα του συνδυασμού, ως στοιχείο που τον εξατομικεύει μαζί με το όνομα σε σχέση με τους υπολοίπους, δεν αποτελεί καθοριστικό στοιχείο για τη συγκρότηση του, καθόσον τόσο το έμβλημα όσο και το όνομα μπορούν να απουσιάζουν εντελώς. Για αυτό το λόγο, άλλωστε, οι περιορισμοί του νόμου (άρθρο 19 παρ. 5 του ν.3852/2010) αφορούν στον αποκλεισμό της χρήσης είτε συγκεκριμένων ονομάτων ή συμβόλων, στενά συνδεδεμένων με ζητήματα θρησκευτικά ή πολιτειακά, είτε ονομάτων και εμβλημάτων που έχουν ήδη δηλωθεί

από περισσότερους από ένα συνδυασμούς, προφανώς για να αποφευχθεί η σύγχυση στους εκλογείς.

Εξάλλου, η αποτύπωση του εμβλήματος του συνδυασμού στα ψηφοδέλτια δεν εντάσσεται στην έννοια της μορφής των ψηφοδελτίων, η οποία αναφέρεται στο χρώμα του χαρτιού και της μελάνης (άρθρο 24 παρ.1 και 3 του ν. 3852/2010), καθώς και στη σειρά και στη διάταξη των ονομάτων των υποψηφίων επί του ψηφοδελτίου (παρ. 2 αρθρ. 26 του ν. 3852/2010, στην οποία παραπέμπει η παρ. 2 αρθρ. 24). Η νομικώς κρίσιμη μορφή των ψηφοδελτίων δεν επηρεάζεται από την παράθεση του εμβλήματος, η οποία τόσο νομοτεχνικά όσο και εννοιολογικά εντάσσεται στην παρ. 1 αρθρ. 26 του ν. 3852/2010 (στην οποία δεν γίνεται παραπομπή), άρα εκφεύγει του ρυθμιστικού περιεχομένου της 457/2010 υπουργικής αποφάσεως και, συνακολούθως, της κυρωτικής διατάξεως της περ. α` αρθρ. 28 του ν.3852/2010 (πρβλ. ΣΤΕ 3637/2003). Κατά συνέπεια, και λαμβανομένου επιπροσθέτως υπόψη ότι, για την ανάδειξη των οργάνων των ΟΤΑ, οι εκλογείς αποβλέπουν στα πρόσωπα των υποψηφίων (ΣΤΕ 3039/2000) και στο πολιτικό τους πρόγραμμα, τυχόν διαφοροποίηση του δηλωθέντος εμβλήματος του συνδυασμού στα ψηφοδέλτια που τυπώθηκαν και εν τέλει χρησιμοποιήθηκαν κατά την εκλογική διαδικασία σε σχέση με την απόφαση ανακήρυξης υποψηφιοτήτων στοιχειοθετεί κατ` αρχήν παράβαση νόμου και πλημμέλεια της εκλογής, προκειμένου, όμως, η τελευταία να ακυρωθεί, απαιτείται να κρίνει το δικαστήριο ότι η εν λόγω παράβαση έχει επιρροή στους ψηφοφόρους και στο τελικό αποτέλεσμα της εκλογής (πρβλ. ΣΤΕ 156/1996, 2467/2008). Κατόπιν των ανωτέρω, για να είναι βάσιμος λόγος ενστάσεως, με τον οποίο προβάλλεται τέτοιου είδους εκλογική παράβαση και ζητείται η ακύρωση της εκλογής, ο ενιστάμενος οφείλει να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους κατά την άποψη του η παράβαση αυτή είναι δυνατό να έχει επιδράσει στο τελικό αποτέλεσμα της εκλογής, αν δε οι λόγοι αυτοί συνδέονται με πραγματικά περιστατικά, ενέργειες ή ιδιότητες προσώπων, να επικαλεσθεί και να αποδείξει τα περιστατικά, τις ενέργειες ή τις ιδιότητες αυτές (ΣΤΕ 2476/2008, 246/2004, 3637/2003, 3023/2003).

5. Επειδή, εξάλλου, η ομοιόμορφη έντυπη αναγραφή σε όλα τα ψηφοδέλτια ενός συνδυασμού της ενδείξεως «συνδυασμός» ή του δήμου στον οποίο διεξάγεται η εκλογή αποτελεί μεν παρέκκλιση από τις κείμενες διατάξεις που καθορίζουν το περιεχόμενο του ψηφοδελτίου, δεν εμπίπτει όμως στις διατάξεις των άρθρων 27 παρ. 7 και 28 του ν. 3852/2010, που προβλέπουν περιοριστικά τις περιπτώσεις ακυρότητας των ψηφοδελτίων (πρβλ. ΣΤΕ 1883/1987), αλλά ενδεχομένως αποτελεί παράβαση νόμου ή πλημμέλεια της εκλογής, κατά την έννοια του άρθρου 259 ΚΔιοικΔικ., η οποία δύναται να επιφέρει ακυρότητα της εκλογής, μόνον όταν κατά την κρίση του δικαστηρίου δημιουργείται εύλογη υπόνοια ότι το συνολικό αποτέλεσμα της ψηφοφορίας θα ήταν διαφορετικό, εάν δεν είχε λάβει χώρα η παράβαση ή πλημμέλεια αυτή (ΣΤΕ 5154/1995, 616/2000, 3039/2000). Εφόσον δε γίνεται επίκληση των ανωτέρω παραβάσεων νόμου ή πλημμελειών της εκλογής, πρέπει να παρατίθενται συγκεκριμένοι ισχυρισμοί, που συνδέονται με πραγματικά περιστατικά, ενέργειες ή ιδιότητες προσώπων, ενόψει των οποίων προβάλλεται ότι γεννάται αμφιβολία ως προς το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (ΣΤΕ 616/2000, 3039/2000, καθώς και στη σκέψη 4).

6. Επειδή, εν προκειμένω, με την 21/23-10-2010 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων (διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας) ανακηρύχθηκαν, κατ` άρθρο 20 παρ. 1 του ν. 3852/2010, οι συνδυασμοί που δηλώθηκαν για την εκλογή των Δημοτικών Αρχών του Δήμου ..... της 7ης Νοεμβρίου 2010. Μεταξύ αυτών συμπεριλήφθηκαν ο (β`) συνδυασμός «.....»,

χωρίς έμβλημα, με επικεφαλής τον ..... (ενιστάμενο), ο (γ') συνδυασμός «.....», χωρίς έμβλημα, με επικεφαλής τον ..... (δεύτερο καθ' ου), και ο (δ') συνδυασμός «.....», με έμβλημα κόμβο τριών κύκλων, όπου σε κάθε κύκλο αναφέρονται τα ονόματα των τριών κύκλων (ένας σε κάθε κύκλο) και στην κορυφή του μεγαλύτερου κύκλου άλογο που καλπάζει, με επικεφαλής τον .....(πρώτο καθ' ου). Σύμφωνα με τον περιεχόμενο στην 368/2010 πράξη της Προέδρου Πρωτοδικών Τρικάλων πίνακα, το αποτέλεσμα της εκλογής της 7ης Νοεμβρίου 2010 στο Δήμο ..... αποτυπώθηκε ως εξής: 1) Συνδυασμός «.....», με επικεφαλής τον ....., 3.363 ψήφοι, ποσοστό 27,29%, 2) συνδυασμός «.....», με επικεφαλής τον....., 3.086 ψήφοι, ποσοστό 25,04%, 3) συνδυασμός «.....», με επικεφαλής τον....., 2.943 ψήφοι, ποσοστό 23,88%, 4) συνδυασμός «.....», με επικεφαλής τον .....1.840 ψήφοι, ποσοστό 14,93% και 5) συνδυασμός «.....», με επικεφαλής την....., 1.093 ψήφοι, ποσοστό 8,87%. Ενόψει του ότι κανένας συνδυασμός δεν συγκέντρωσε την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των έγκυρων ψηφοδελτίων, η ψηφοφορία επαναλήφθηκε στις 14 Νοεμβρίου 2010 μεταξύ των δύο συνδυασμών που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους. Ακολούθως, καταρτίσθηκε η 377/2010 πράξη της Προέδρου Πρωτοδικών Τρικάλων με τον πίνακα αποτελεσμάτων εκλογής, κατ' άρθρο 43 παρ. 2 του ν. 3852/2010, στη συνέχεια δε δημοσιεύθηκε η 35/9-12-2010 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων (διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας), κατ' άρθρο 44 παρ. 1 του ν. 3852/2010, με την οποία ανακηρύχθηκαν ως επιτυχών ο συνδυασμός «.....» και ως επιλαχόντες, κατά σειρά, οι συνδυασμοί «.....», «.....Δήμο .....», ...» και «.....», καθώς και ο Δήμαρχος, οι τακτικοί και αναπληρωματικοί δημοτικοί σύμβουλοι κάθε συνδυασμού, οι τακτικοί και αναπληρωματικοί σύμβουλοι των δημοτικών κοινοτήτων, οι σύμβουλοι των τοπικών κοινοτήτων και ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας με τον αναπληρωματικό του.

7. Επειδή, με την κρινόμενη ένσταση του, οι λόγοι της οποίας αναπτύχθηκαν με το από 7-1- 2011 υπόμνημα και την από 11-1-2011 αντίκρουση του υπομνήματος του πρώτου καθ' ου, ο ενιστάμενος ζητά την ακύρωση της 35/2010 αποφάσεως του Τριμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων (διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας) και την επανάληψη της ψηφοφορίας στο Δήμο ..... για το λόγο ότι κατά τη διεξαγωγή της εκλογής εχώρησαν πλημμέλειες. Ειδικότερα, υποστηρίζει ότι τα ψηφοδέλτια που τύπωσαν και παρέδωσαν στο Δήμαρχο ..... οι συνδυασμοί «.....» και «.....» και χρησιμοποιήθηκαν κατά την εκλογική διαδικασία τυγχάνουν απολύτως άκυρα στο σύνολο τους, για το λόγο ότι δεν συμμορφώνονται με το περιεχόμενο των επιταγών της νομοθεσίας, αφού η μορφή τους παραβιάζει τις διατάξεις των άρθρων 19, 26 και 28 του ν. 3852/2010 και της οικείας υπουργικής αποφάσεως, η διαφοροποίηση δε αυτή συνιστά τυπική παράβαση, που ασκεί αυτοτελώς επιρροή στο αποτέλεσμα της εκλογής, χωρίς να χρειάζεται να μνημονευτεί η να αποδειχθεί άλλη βλάβη ή επιρροή της παράβασης στο εκλογικό αποτέλεσμα. Συγκεκριμένα, για το συνδυασμό «.....», ο ενιστάμενος ισχυρίζεται ότι στα ψηφοδέλτια που χρησιμοποιήθηκαν κατά την εκλογή εντοπίζονται δύο σημαντικές και εμφανείς αποκλίσεις, σε σχέση με την περιγραφή του εμβλήματος του συνδυασμού στην 21/2010 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, αφού το τελικώς εκτυπωμένο έμβλημα του συνδυασμού αποτελείται από έναν κύκλο με δύο κρίκους, που δημιουργούν μια κλειστή αλυσίδα και φέρουν τα ονόματα «.....», «.....» και «.....», τα οποία (ονόματα) δεν αναφέρονται στην ως άνω απόφαση. Επίσης, ότι στα ψηφοδέλτια αφενός δεν

αναγράφεται το όνομα του συνδυασμού «.....», αφετέρου αναγράφεται η λέξη «.....» κάτω από το όνομα του υποψήφιου Δημάρχου και δίπλα από αυτή την ιδιότητα. Περαιτέρω, για το συνδυασμό «.....», ο ενιστάμενος προβάλλει ότι στα ψηφοδέλτια που χρησιμοποιήθηκαν αναγράφηκε «Δήμος .....- Συνδυασμός ..... και .....», μολοντί από τις σχετικές διατάξεις δεν προβλέπεται η δυνατότητα αναφοράς του Δήμου, στον οποίο λαμβάνουν χώρα οι εκλογές, ούτε η λέξη «συνδυασμός», ενώ, επιπλέον, η αναφορά των λέξεων «.....» οδήγησε σε επηρεασμό της βουλήσεως των ψηφοφόρων, αφού σημαντικός αριθμός ατόμων, κυρίως πεπερασμένης ηλικίας, παραπλανήθηκαν, θεωρώντας ότι μόνο το συγκεκριμένο ψηφοδέλτιο αφορούσε στις δημοτικές εκλογές του Δήμου, ενώ τα υπόλοιπα αφορούσαν στις εκλογές για τα περιφερειακά όργανα, που διεξάγονταν ταυτοχρόνως. Τέλος, με την από 11-1-2011 αντίκρουση ο ενιστάμενος προσθέτει ότι η βασιμότητα των ισχυρισμών του αποδεικνύεται και από το ότι ο δεύτερος καθ' ου δεν παραστάθηκε, ενώ με δηλώσεις του στον τοπικό τύπο αναγνώρισε την ακυρότητα των ψηφοδελτίων και ευχήθηκε επανάληψη της εκλογής. Ο πρώτος καθ' ου, με το από 7-1-2011 υπόμνημα του, αντιλέγει, κατ' αρχάς, ότι ο προβαλλόμενος λόγος είναι απορριπτέος ως αόριστος, καθόσον ο ενιστάμενος δεν εκθέτει τους λόγους, για τους οποίους η αποδιδόμενη παράβαση άσκησε επιρροή στο συνολικό εκλογικό αποτέλεσμα, και, περαιτέρω, ότι τα ψηφοδέλτια του συνδυασμού του, που χρησιμοποιήθηκαν κατά την εκλογική διαδικασία, δεν παρουσιάζουν ουδεμία απόκλιση ως προς το απεικονιζόμενο έμβλημα, σε σχέση με την περιγραφή του στην 21/2010 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, εν πάση δε περιπτώσει, ακόμα και αν υποθεθεί ότι υπήρξε παρέκκλιση, αυτή είναι ανεκτή, αφού αφορά στο σύνολο των ψηφοδελτίων.

8. Επειδή, από τον έλεγχο που πραγματοποίησε, ενδεικτικά, το Δικαστήριο σε ψηφοδέλτια του συνδυασμού «.....» (τα οποία συμπεριλήφθηκαν στο εκλογικό υλικό και προσκομίσθηκαν και από τους διαδίκους) προέκυψε ότι το τυπωθέν έμβλημα συνίσταται σε κόμβο ενός κύκλου με δύο κρίκους, όπου σε κάθε έναν αναφέρονται τα ονόματα «.....», «.....» και «.....» και στην κορυφή του κύκλου άλογο που καλπάζει, πάνω δε από αυτό βρίσκεται το όνομα του συνδυασμού. Συνεπώς, ο προβαλλόμενος λόγος της ενστάσεως, ότι στα ψηφοδέλτια του συνδυασμού αυτού δεν είχε αναγραφεί το όνομα του, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

9. Επειδή, ο λόγος της ενστάσεως περί απόλυτης ακυρότητας των ψηφοδελτίων του συνδυασμού «.....», λόγω της διαφοροποίησης του εκτυπωθέντος εμβλήματος σε σχέση με την περιγραφή του στην 21/2010 απόφαση του Τριμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων (διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας) είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Και τούτο, διότι, σύμφωνα με όσα έγιναν ερμηνευτικός δεκτά στην τέταρτη σκέψη της παρούσας, η μικρή διαφοροποίηση ως προς την έντυπη απεικόνιση του εμβλήματος του συνδυασμού στα ψηφοδέλτια δεν συνιστά απόκλιση ως προς τη μορφή των ψηφοδελτίων, όπως αξιώνει η διάταξη του άρθρου 8 περ. α' του ν. 3852/2010, για να στοιχειοθετηθεί ακυρότητα. Ακόμα, όμως, και υπό την εκδοχή ότι η τροποποίηση αυτή του εμβλήματος θα μπορούσε να ενταχθεί στις περιπτώσεις ακυρότητας της περ. α' αρθρ. 28 του ν. 3852/2010, η επίδικη διαφοροποίηση, που περιορίζεται στην παράθεση των ονομάτων «.....», «.....» και «.....» στους τρεις κύκλους του εμβλήματος, τα οποία (ονόματα) δεν αναφέρονται στην 21/2010 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων (διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας), δεν συνιστά εμφανή απόκλιση από την περιγραφή του εμβλήματος, καθόσον η διαφοροποίηση αυτή, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, δεν μπορεί να γίνει αντιληπτή από τον ψηφοφόρο κατά τη θεώρηση ή

τη χρησιμοποίηση των ψηφοδελτίων (ΣΤΕ 2833/2003, 2332/2004), λαμβανομένου υπόψη και του ότι, κατ' άρθρο 23 ν. 3852/2010, στο πρόγραμμα της εκλογής που δημοσιεύει ο Δήμαρχος αναφέρονται μόνον οι συνδυασμοί και τα ονόματα των υποψηφίων. Επιπροσθέτως, ενόψει του ότι η παρέκκλιση αφορά στο σύνολο των ψηφοδελτίων του συνδυασμού, και πάλι διασφαλίζεται η ομοιομορφία των ψηφοδελτίων και δεν παραβιάζεται με αυτόν τον τρόπο η μυστικότητα της ψηφοφορίας (ΣΤΕ 4207/1995, 3338/2003), όπως βασίμως πρόβαλλε ο πρώτος καθ' ου με το υπόμνημα του.

10. Επειδή, ακολούθως, ο λόγος της ενστάσεως, ότι τα ψηφοδέλτια του συνδυασμού «.....» είναι απολύτως άκυρα, λόγω αναγραφής των λέξεων «.....» και «.....», είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Και τούτο, διότι, ναι μεν, στα εν λόγω ψηφοδέλτια έχουν όντως αναγραφεί οι λέξεις αυτές (όπως προέκυψε από τον ενδεικτικό έλεγχο που διενήργησε το Δικαστήριο), πλην, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην πέμπτη σκέψη, η ομοιόμορφη έντυπη αναγραφή σε όλα τα ψηφοδέλτια ενός συνδυασμού της ενδείξεως «συνδυασμός» ή του δήμου στον οποίο διεξάγεται η εκλογή δεν εμπίπτει στις διατάξεις των άρθρων 27 παρ. 7 και 28 του ν. 3852/2010, που προβλέπουν περιοριστικά τις περιπτώσεις ακυρότητας των ψηφοδελτίων. Περαιτέρω, όσον αφορά στον προβαλλόμενο λόγο, ότι η αναφορά των λέξεων «.....» οδήγησε σε επηρεασμό της βουλήσεως των εκλογέων, ο ενιστάμενος επικαλείται μεν τις περιπτώσεις ψηφοφόρων μεγάλης ηλικίας, ως ομάδα που θα μπορούσε να παραπλανηθεί, πλην δεν ανέφερε τι ποσοστό αποτελούν στο σύνολο των δημοτών που ψηφίζουν στον εν λόγω Δήμο, ούτε επικαλέσθηκε και απέδειξε συγκεκριμένες περιπτώσεις επηρεασμού των εκλογέων υπέρ του συνδυασμού «.....» λόγω των πιο πάνω έντυπων εγγραφών στα ψηφοδέλτια του. Ενόψει τούτων, και λαμβανομένου υπόψη ότι η τοπική κοινωνία είχε εύλογο ενδιαφέρον για την εκπροσώπηση της και γνώριζε τα της καταρτίσεως των συνδυασμών, ιδίως ενόψει του ότι η αναμόρφωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με το πρόγραμμα «Καλλικράτης» πυροδότησε εκτεταμένο δημόσιο διάλογο και έντονες αντιπαραθέσεις, ότι η ψηφοφορία για τα όργανα των δημοτικών και περιφερειακών αρχών διεξάγεται μεν ταυτοχρόνως αλλά σε διαφορετικές κάλπες (άρθρο 114 παρ. 2 του ν. 3852/2010), η δε ψηφοφορία για την εκλογή των δημοτικών αρχών προηγείται (σχετ. η ΥΑ 52669/2010, Β 1545), στους δε αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής παρέχονται συγκεκριμένες οδηγίες, ώστε να αποφευχθεί ενδεχόμενη σύγχυση κατά τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας (σχετ. η 26/2010 εγκύκλιος, μέρος 3^ο, παραγρ. 6), το Δικαστήριο κρίνει ότι από την προαναφερόμενη παρέκκλιση δεν δημιουργούνται αμφιβολίες για το ότι το συνολικό αποτέλεσμα της ψηφοφορίας θα ήταν το ίδιο, αν δε συνέτρεχαν οι παραβάσεις αυτές, επομένως ο σχετικός ισχυρισμός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

Τέλος, η απουσία του δεύτερου καθ' ου δεν μπορεί να οδηγήσει σε αποδοχή της ενστάσεως, όπως αβάσιμως προβάλλει ο ενιστάμενος, προεχόντως διότι δεν δημιουργεί τεκμήριο ομολογίας (άρθρο 34 ΚΔιοικΔικ), ενώ, εξάλλου, τυχόν δηλώσεις του ίδιου (δεύτερου καθ' ου) στον τοπικό τύπο δεν μπορεί να θεωρηθεί δικαστική ομολογία, κατ' άρθρο 177 παρ.1 ΚΔιοικΔικ., εφόσον δεν πληροί τις προϋποθέσεις που τάσσει η διάταξη αυτή (ΣΤΕ 1370/2004).

11. Επειδή, κατ' ακολουθία των ανωτέρω, η κρινόμενη ένσταση πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη. Το καταβληθέν παράβολο πρέπει να καταπέσει υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου. Ο ηττηθείς ενιστάμενος, όμως, πρέπει, εκτιμώμενων των περιστάσεων, να απαλλαγεί από τα δικαστικά έξοδα του πρώτου καθ' ου (άρθρο 275 παρ.1 εδ.ε` ΚΔιοικΔικ.).

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Απορρίπτει την ένσταση.

Διατάσσει την κατάπτωση του καταβληθέντος παραβόλου υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.

Απαλλάσσει τον ενιστάμενο από τα δικαστικά έξοδα του πρώτου καθ' ου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στα Τρίκαλα, στις 19-1-2011, όπου και δημοσιεύθηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου στις 11-2-2011.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ-ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΟΛΓΑ ΖΗΚΟΥ

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΝΙΚΑ